

Monumentendagen zijn er weer...

Analyse van Vincent: gaan we weer... ik weet niet of dat gallige monster is verhuisd maar het lijkt er op dat er weer weinig wind is. Twee lang gerekte occlusiefrenten die buigtheid met zich mee brengen. Een zuidoostelijke stroming die ook nog wel eens door kan gaan naar het noorden. Gezien het vele blad aan de boom komt er van draaien denk ik weinig terecht.

Het KNMI vindt er dit van: zaterdag zijn er in het zuiden en oosten nog steeds buien, mogelijk met onweer. In het noorden en westen is er af en toe zon en blijft het droog. De maxima liggen rond 20°C. De wind is matig en komt op steeds meer plaatsen uit west tot noord, in het oosten is er weinig wind.

Vragen over het huiswerk

Lezen H7: 7.5.3.g tot eind (oud en nieuw)

1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag toepassen belast en welke onbelast?
2. Het polderpeil is in de winter lager dan in de zomer. Waarom?
3. Wat is verhangmalen?
4. Waar dient de plukhaak, of sloothaak voor?
5. Hoe begint de molenaar zijn werk?
6. Het water in de polder komt te laag te staan in de zomer en het land wordt te droog. Wat kan de molenaar hieraan doen?
7. Wat is het rendement?
8. Wat is een ijsbeitel en waar dient hij voor?
9. Wat is het risico van grondijs?
10. Bij het draaien met de molen hoor je steeds een luide dreun die vanaf de askop komt. Wat is er aan de hand en wat moet je doen?
11. Wat kun je doen als een kam los zit en het niet heeft geholpen hem aan te slaan en opnieuw te wiggen?
12. Waar rotten kruipalen typisch?
13. Hoe ga je te werk om een kruipaal te vervangen?
14. Wat is WK77?
15. Wat is een takeling?
16. Waarom brengt men op riet op sommige plekken kopergeas aan?
17. Wat kun je doen om vogels van je gevluht te weren?
18. In een molen met een houten rollenkruiwerk is een rol gebroken. Mag je nu verder kruien?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen H7: 7.5.3.g tot eind (oud en nieuw)

1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag toepassen belast en welke onbelast?
Belast alles ervoor, 6 volle denk ik
2. Het polderpeil is in de winter lager dan in de zomer. Waarom?
In de zomer is er meer verdamping, warmer en blad aan bomen, terwijl in de winter over het algemeen meer neerslag valt. 's Winters zal de molenaar dus vaker en langer moeten malen om te voorkomen dat het land onder water komt te staan.
3. Wat is verhangmalen?
Tijdens het malen zal het water vlakbij de molen lager staan dan een eind verderop de polder in. De ervaren molenaar zal om het juiste peil te bereiken wat langer doormalen omdat nadat hij is gestopt er nog water zal toestromen waardoor het juiste peil tot stand komt.
4. Waar dient de plukhaak, of sloothaak voor?
De plukhaak dient om vuil, kroos en waterplanten, voor het krooshek te verwijderen zodat het water vrijelijk kan toestromen. De sloothaak dient voor hetzelfde maar werd door de molenaar gebruikt om watergangen vrij te houden van teveel begroeiing.
5. Hoe begint de molenaar zijn werk?
Hij controleert en smeert de bovenas, bekijkt of de kruiring nog gesmeerd moet worden, controleert beet en steek van bovenwiel en bonkelaar, smeert zonodig het tapend van de koningspil met reuzel en daarna ook de taatspot met dikke olie, smeert zonodig het waterlager van de vijzel met wat reuzel en geeft een draai aan de Staufferpot van het onderwaterlager (indien aanwezig).
6. Het water in de polder komt te laag te staan in de zomer en het land wordt te droog. Wat kan de molenaar hieraan doen?
De molenaar kan water inlaten vanaf de boezem mits de molen daarvoor geschikt is. Hij zet de wachtdeur open en het water loopt dan via het opvoerwerktuig de polder in. Hij kan dit nog versnellen door de molen uit het werk te zetten. De vijzel of het scheprad zal hierdoor achteruit gaan draaien.
7. Wat is het rendement?
Het rendement is de wateropbrengst bij een zo gunstig mogelijk malende molen. Meestal zo'n 80 tot 90 enden. Als het sneller gaat dan zal de waterstand achter de molen te laag worden en wordt er minder water afgevoerd. Ook kan de molen dan op hol slaan.
8. Wat is een ijsbeitel en waar dient hij voor?
Een ijsbeitel wordt gebruikt om tijdens invallende dooi de vijzel/scheprad ijsvrij te maken. Door het ijs in kleine stukjes te stoten kan er toch gemalen worden zij het wel voorzichtig.
9. Wat is het risico van grondijs?
Grondijs ontstaat vaak bij invallende vorst tijdens het malen. Door de stroming beweegt het zich over de bodem naar de molen toe en kan het krooshek van onderaf volledig verstopen.
10. Wat mag men nooit doen als de boel is vastgevroren?
Nooit proberen met de hand het gevlucht te bewegen als de molen in het werk staat. Kost kammen.

11. Bij het draaien met de molen hoor je steeds een luide dreun die vanaf de askop komt. Wat is er aan de hand en wat moet je doen?
Er is bijna zeker sprake van losse roewiggen. Dit vraagt om snel ingrijpen: de roe gaat heen en weer schuiven tussen de keerklossen. Elke keer als de losse roe verticaal staat hoor je een luide dreun. Het aanslaan van roewiggen is molenmakerswerk. Het brengt risico's met zich mee en vereist de nodige ervaring.
12. Wat kun je doen als een kam los zit en het niet heeft geholpen hem aan te slaan en opnieuw te wiggen?
Maak gebruik van een stukje zeildoek om de staart van de kam wat dikker te maken.
13. Waar rotten kruipalen typisch?
Houten kruipalen rotten op de plaats waar ze boven de grond komen. Daar groeit vaak hoog gras omheen waardoor de paal langdurig vochtig is. Houd het gras rond de paal kort of haal het over een strook van ± 10 cm helemaal weg. Verder graaft men bijv. jaarlijks de grond rondom de palen één schop diep weg om ze met een waterafstotend middel te impregneren.
14. Hoe ga je te werk om een kruipaal te vervangen?
Trek in gedachten een lijn van de koningsspil door de kruipaal verder naar buiten. Graaf een sleuf vanaf de paal naar buiten, langs de denkbeeldige lijn. Door de sleuf diep en lang genoeg te maken valt de paal naar buiten. Verwijder de oude paal, plaats de nieuwe en zet hem rechtop. Dicht de sleuf en stamp de aarde goed aan.
15. Wat is WK77?
In 1977 verscheen een zeildoek op de markt onder de handelsnaam WK77, een traditioneel ogend doek, geheel vervaardigd uit kunststofvezels. Het is verkrijgbaar in de kleuren wit, bruin en steenrood. WK77 is het sterkste en duurzaamste doek op de markt; levensduur 15-25 jaar.
16. Wat is een takeling?
Een takeling is een op een bepaalde manier om het uiteinde van een touw gewikkeld dunner touwtje (wasdraad) om het uitrafelen van het touw te voorkomen.
17. Waarom brengt men op riet op sommige plekken kopergaas aan?
Kopergaas brengt men vaak op kwetsbare plekken aan waar het rietdek dus is. Het kopergaas houdt het riet op zijn plaats en gaat lang mee. Door de enigszins giftige koperoxide wordt mos- en algengroei tegengegaan
18. Wat kun je doen om vogels van je gevucht te weren?
Overhek wegzetten van het gevucht. Dat heeft wel als nadeel dat je dan twee bliksemafleiders moet aanbrengen.
19. In een molen met een houten rollenkruiwerk is een rol gebroken. Mag je nu verder kruien?
Nee. Je moet eerst de rol verwijderen of zo bevestigen dat hij vrij van kruivloer en overring is, bijvoorbeeld door er een stuk af te tikken met een beitel en hem met een spijkertje vast te zetten.

